

NEM CSAK A XX. SZÁZAD KÖZÖNSÉGÉNEK KOMPONÁLT
Emlékezés Kemény Egon kétszeres Erkel Ferenc-díjas zeneszerzőre

Kemény Egon (1905-1969)

Sokáig tartott, amíg gyermeki megilletődésemet leküzdöttem édesapám, Kemény Egon zeneszerző neve és művei hallatán. Beláttam, hogy jogutódi kötelességeim is vannak és ennek tudata bátorított fel, hogy hatalmas életművét tanulmányozzam. Ekkor döbrentem rá, hogy rajtam kívül nincs más, akinek áttekintése lehet az 1927-ben indult és 1968-ban lezárult zenei karrierjéről.

Kemény Egon 1905-ben Bécsben született, a császárvárosban... így kezdődött Ruitner Sándor zenei rendező és dramaturg egyik emlékműsora a Magyar Rádióban. Ő volt az – és 2012 óta Nagy Ibolya a Dankó Rádió „Túl az Óperencián” című programjának felelősszerkesztő-műsorvezetője – aki, amíg csak tehetett, nem hagyta felejtésbe merülni a Magyar Rádió házi szerzőjének rádió operettjeit, rádiódaljátékait, nevét és a zenei életben betöltött rangját. Kemény Egon műfajteremtő érdemei a rádiódaljáték – „Schönbrunni orgonák” (1937), és a rádió operett „Májusfa” (1949) – zenei megalkotása, amelyeket a „Talán a csillagok” (1949), a „Szerencsés utazás” (1950), a „Hatvani diákjai” (1955), a „Komáromi farsang” (1957), a „Krisztina kisasszony” (1959), a „Szabad szívek” (1960), és „A messzetűnt kedves” (1965) című daljátékai és nagyoperettjei követték. A szerzők a rádiós művek színpadi változatát is elkészítették, ezek közül a „Krisztina kisasszony”-t már 1961-ben bemutatta a Miskolci Nemzeti Színház. A Magyar Rádió 1934-től játszotta műveit, a gershwini szimfonikus könnyűzene hazai meghonosítója.

A Kemény Egon: Komáromi farsang felvételének próbája a Magyar Rádió stúdiójában, a zongoránál **Kemény Egon** zeneszerző, a háta mögött Fischer Sándor, a mikrofon körül mások mellett Házy Erzsébet és Ilosfalvy Róbert (1957) (café momus
komolyzenei magazin)

Folytatva az életrajzot, zeneszerető, művelt, szolid nagypolgári családban látta meg a napvilágot, ahol édesapja és bátyja az orvosi hivatással szolgálta embertársait. Erre az útra készítették fel őt is, amit gyermeki alázattal el is kezdett. Így történt meg, hogy 1910-ben Bécsből a kassai, Fő utcai Kemény-házba visszaköltözve, a nagyhírű Kassai Zeneiskola kiváló tanulójaként Dr. Rétháti Kövér Dezső igazgató legkedvesebb tanítványa lett, majd a Bécsi Zeneakadémián az akkor nagy tekintélyű, zeneszerző, igazgató, Prof. Dr. Franz Schmidt közismerten nehéz felvételi vizsgáján is könnyedén átjutva a zeneszerzés mellett döntött. A Bécsi Egyetem Orvosi Fakultásán ezzel egy időben négy szemeszter anyagából is kiváló vizsgaeredményeket ért el.

Dalai, szonjai témája szinte mindig az emberi elesettség és felemelkedés kérdéskörét érintették. Előadói már a kezdetektől, 1940, a legkiválóbb operaénekesek voltak, akik Kemény Egon műveivel mutatkoztak be a XX. századi könnyűzene területén a Magyar Rádióban.

A Fő utcai Kemény-ház az egykori Kassai Nemzeti Színház közvetlen közelében áll, talán innen indult színpadai érdeklődése, amely művészeti ág már zenei pályáíve első szakaszát betöltötte.

1926-ban Budapestre érkezett és Harmath Imréhez keresett kapcsolatot, amikor a Fővárosi Operettszínházban zongorához ült és lejátszotta első modern táncszámát, ezt számos sláger és gramofonfelvétel követte (1927-1947). Zongorajátéka hallatán összeszaladt a mai Budapesti Operettszínház és Szabolcs

Ernő igazgató korrepetitornak Faludi Sándor rendező másodkarmesternek a szerződtette a 21 éves fiatalembert. 1928-tól a Fővárosi Operettszínház állandó karmestere lett.

Nagyoperettjeit a Fővárosi Operettszínház igazgatói rendelték meg és mutatták be a „Kikelet ucca 3” című pesti operettet 1929-ben, 1946-ban a „Fekete liliom” című romantikus nagyoperettet, majd 1956 tavaszán a „Valahol Délen”-t.

156

A „Valahol Délen”-c. operettből:
VALAHOL, DÉLEN...
 Erdődy János

ELŐADÓI FELDANY
 bármilyen forgalomban
 nem használható

Laasú Bigio-tempo

REFRÉN

Va-la-hol Dé- len, a- zán a tá- jon, Da- tog a
 szí- ve, Ki- zos a vér, A pó- ló- má- hó-
 kal, a fal- ta- csé- ké- ről Da- lak a szől, a bú- gó
 szől, Je- je- léd szől ma a vá- gyon, az ál- lom.

© 1956 by Zenei Kiadó Vállalat Budapest Z. 2493.

Antikvárium.hu

„Legnagyobb sikere a „Valahol Délen” volt”, írta az Életrajzi Lexikon és ez igaz, kasszasikerrel játszották.

2018-ban halvány reménnyel indulva vettem fel a kapcsolatot az MTVA-val, és jó voltukból Kemény Egon műveinek kiadása lehetővé vált: az Archívum rádiófelvételei most CD-n jelenhettek meg. Hangrestaurálás és digitalizálás után visszakerültek a Zenei Archívumba is, és eljutottak a nemzeti gyűjteményekbe éppúgy, mint a zenebarátok új és régi generációihoz.

Kemény Egon kétszeres Erkel Ferenc-díjas zeneszerző halálának 50. évfordulója alkalmából művei közül először az Erkel Ferenc-díjas alkotásokat (1953, 1955) választottam ki: így daljátékaival majd gyermekkarra nagyzenekari- és kamarazenekari kísérettel komponált műveivel indult a **KEMÉNY EGON ÉLETMŰVE** válogatás CD-SOROZAT.

Kemény Anna Mária édesapja, Kemény Egon cd-ivel

2019 februárjában mutattuk be a CD1 és CD 2 duplaalbumokat:

Kemény Egon, Ignác Rózsa, Soós László és Ambrózy Ágoston: „Hatvani diákjai” daljáték (1955) a Hatvani István természettudós professzor személyét és a Debreceni Református Kollégiumban a diákság köré font legendáit eleveníti meg, korhű zenével és hasonlóan hiteles szöveggel, versekkel. „Ismét a jól ismert és általánosan kedvelt Kemény-muzsikát hallhatjuk, amely azonban egyúttal őszinte magyarsággal is beszél, és így még közelebb tud férkőzni a zenekedvelő és a zenével most ismerkedő új közönség szívéhez” (Új Zenei Szemle, Tamássy Zdenkó, 1955) A szerzőtársak és a legkiválóbb előadóművészek kiválasztásánál Kemény Egon magas igényeit tartotta szem előtt a Magyar Rádió dramaturgiája, minden művénél.

KEMÉNY EGON: *Hátrani diákjai*

Írta: Ignác Rózsa és Soós László Versek: Ambrózy Ágoston

Bessenyei Ferenc Hátrani táborn, a természettan professzora	Lázár Gida (Gedeon) Kocsordi
Kovács Károly Bánkós Tibor, a matematika professzora	Dékány László Schéssy
Bárdi Ödön Domokos, a poétika professzora	Csákányi László Részegi, pedellus
Kőváry Gyula Várjas János rektor, professor	Gózon Gyula Bule Lajos, volt pedellus
Simándy József Kerekes Mihály, Hátrani tanulója	Tompa Sándor Fodoró Márton, cizmadiák mestere
Sinkovits Imre (Bende Zsolt) Pálóczi Horváth Ádám	Petress Zsuzsa Fodoró Amália, a leánya
Zenthe Ferenc Naszályossy	Mezei Mária Elisira
Hadics László Kapocs	Dénes György Coblijnerek, császári biztos
Suka Sándor Csukás	Pethes Sándor Plutacher
Horváth Tivadar Füzessy Kristóf	

A Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarát
Lehel György vezényelte, közreműködött a Földényi-kórus.

Kemény Egon, Gál György Sándor és Erdődy János: „Komáromi farsang” c. daljáték (1957) Csokonai Vitéz Mihály és Lilla szerelmének fordulópontját idézi fel, emellett a magyar nyelvű színházi kezdetét, Lavotta János személyét, zenedirektori működését, a verbunkos muzsikát állítja elének a színmű – a szórakoztatás mellett – zenei, irodalmi és színháztörténeti pontossággal. „A zene a két főhősnek – Csokonai: Ilosfalvy Róbert, Lilla: Házy Erzsébet, – olyan háttérrel biztosított, hogy az komolyságban, drámai feszültségben az opera színvonalát közelítette meg.” (Gál György Sándor és Somogyi Vilmos: Operettek könyve Zeneműkiadó, 1976)

Magyar Rádió, VI-os stúdió – próbaszünet Kemény Egonnal: Házy Erzsébet, Ilosfalvy Róbert, Erdődy János, Ruitner Sándor és mások

© Kemény Egon Archívuma

2019 októberétől kapható CD 3: Kemény Egon: „Gyermekjátékok” (Válogatás a Magyar Rádió Archívumából 1952-1962)

Zenéjüket és a versek szépségét hallván az óvodás- és kisiskolás gyermekek, tanulók szilárd erkölcsi értékek birtokába jutnak. Tisztelet, tudás, egymás és a természet szeretete, a játék öröme szól a dalciklusban, a szvitekben, dalciklus részletekben valamint az Anyák-napjára, Pedagógus-napra, iskolakezdésre és téli ünnepekre komponált zenedarabjaiban. Az óvodai és iskolai oktató-nevelő munkában felhasználható.

Mindez annak ellenére, hogy a zenedarabok keletkezési ideje, a XX. század közepe, ma és már akkor is, másfajta emlékeket és érzeteket is felidézhet.

„Még mielőtt két gyermekem, Anna Mária és Egon megszületett, már akkor is nagyon szerettem a gyerekeket. Így jött létre életem egyik legnagyobb sikere, a „Kinyílt a pityang”, amelyet Magyarországon kétszázhusz gyerekkórus énekelt, azért kétszázhusz, mert nem volt több. Később azután megírtam a „Játszótéren” című szvitet és a „Csillebérci fák alatt” című szvitet.” Kemény Egon (Zenés beszélgetés Kemény Egonnal pályájáról. Magyar Rádió. Műsorvezető: Boros Attila, 1967.)

Szerény, hallgatag személye derűt sugárzott, szeretet, tisztelet vette körül a muzsika világában éppúgy, mint közvetlen környezetében, a hétköznapokban, magánemberként. Nagy zenei tudás, klasszikus műveltség, szorgalom és kiemelkedő tehetség, odaadó emberszeretet és áldozatvállalás jellemezte.

Kemény Egon neve és művei hallatlanul ismertek voltak és legnagyobb meglepetésemre ez meg is maradt. Ennek ékes példája, éppen a CD-kiadványok eladása révén jutott el hozzám: közönségtalálkozóként is átélhető események, amikor a vevők hozzám lépve felidézik személyét, műveit, általában halkán, és mélyen érintve beszélnek minderről.

Nagy örömmel tettem írásommal eleget Zelinka Tamás úr felkérésének és megtiszteltetésnek tekintem, hogy Kemény Egonról rövid kiemelésekkel megemlékezhettem. Talán alkalom nyílik majd arra is, hogy műveiről részletesebben írjak. További tájékozódáshoz ajánlom a kemenyegon.hu weboldalt.

A Kemény Egon CD-k hallgatásához jó szórakozást kívánok!

Kemény Anna Mária

Függelék:

MEGHÍVÓ

A Gregor József Általános Iskola Vezetősége
és
Kemény Anna Mária
Kemény Egon kétszeres Erkel Ferenc-díjas zeneszerző lánya,
a KEMÉNY EGON ÉLETMŰVE válogatás CD-sorozat 2019 producere

tisztelettel meghívja Önt és kedves családját

2019. december 4-én, szerdán, 17 órára
KEMÉNY EGON: Gyermekjátékok című CD albuma bemutatójára.

Műsor:

Kemény Egon – Dalos László: „Hőember”
dal kétszólamú gyermekkarra zongora kísérettel.

Előadják:

A Gregor József Általános Iskola 3. és 4. osztályos tanulói.
Vezetője:
Gordos Júlia, az iskola zenei aló tagozatának karvezetője.

Zenei bevezetés

KEMÉNY EGON „Gyermekjátékok”
című CD albumán megjelent műveiről

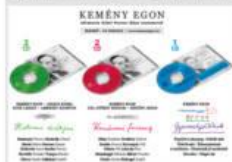
Részvevők:

Csányi Valéria karmester
Kassai István Liszt-díjas zongoraművész,
a Magyar Művészeti Akadémia rendszeres tagja
Szabó Ágnes az iskola zenei aló tagozatának volt karvezetője
Kemény Anna Mária

Helyszín:

Gregor József Általános Iskola, Anla
Budapest, XVII. kerület, Hősök tere 19-20.

A rendezvény után
KEMÉNY EGON:
Havasi dalját, Komáromi farsang,
Gyermekjátékok című CD-jeinket megvásárolhatók.

kemenyegon.hu

SZERENÁD